

DRAHÁŇSKÉ A BOHNICKÉ ÚDOLÍ

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

ROZLOHA: 90,8 ha

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ: Čimice, Bohnice, Dolní Chabry

NEJVÍCE ZASTOUPENÉ DŘEVINY: dub zimní a letní, trnovník akát

PŘEVLÁDAJÍCÍ STANOVIŠTĚ: exponovaná stanoviště

VĚK POROSTŮ: Nejvíce je zastoupena 6. věková třída, tedy věk 101 - 120 let

LESNÍ POROSTY: 84,05 ha

NELESNÍ PLOCHY (LOUKY, VODNÍ PLOCHY, CESTY): 6,8 ha

VLASTNÍK LESA: Hlavní město Praha

SPRÁVCE LESA: Odbor městské zeleně a odpadového hospodářství

Magistrátu hl. m. Prahy

ÚDRŽBU PROVÁDÍ: Lesy hl. m. Prahy

Upozorňujeme návštěvníky, že dle platného lesního zákona je vstup do lesa na vlastní nebezpečí.

ZAJÍMAVOSTI

Areál bývalé dynamitky – V Zámecké rokli (údolí Čimického potoka) byla v roce 1870 hamburskou společností Albert Nobel a spol. otevřena první a jediná továrna na dynamit v Čechách. Po ukončení výroby převzal její areál podnik Řempe. Opuštěné pozůstatky budov továrny se zde stále nachází (veřejnosti nepřístupné).

Bývalé vinice – V Bohnickém údolí byly od 14. století výhřevně jižní svahy využívány jako vinice, které se zde udržely až do začátku 20. století. Později byly opuštěny, ale dodnes se ve svazích nacházejí zbytky kamenných teras a přístupových cest. O bývalém rozkvětu území svědčí i pozůstatky malého vinného lisu, kamenný mostek přes Bohnický potok a několik zplanělých rostlin vinné révy.

Hradiště Zámky – Historie zdejšího osídlení a využívání území člověkem sahá až do doby před cca 5,5 tis. lety. V té době (v mladší době kamenné) zde na skalnatém ostrohu nad Vltavou vzniklo výšinné sídliště. To bylo později (v době eneolitu) osídleno lidem řivnáčské kultury a poté nepřetržitě až do doby příchodu Slovanů. V době raného osídlení Slovanů, v 6.- 8. stol., dosáhlo hradiště největšího rozkvětu, mělo rozlohu 6,5 ha a bylo obestavěno palisádou a valy, které jsou dodnes patrné. Hradiště zaniklo v 9. stol. požárem.

Historické centrum starých Bohnic – Na náměstí ve starých Bohnicích se nachází starobylý kostelík sv. Petra a Pavla z roku 1158 (později klasicistně přestavěný), barokní statek Vraných (č.p.1) z roku 1777 a veřejnosti nepřístupný bohnický zámek z 2. pol. 18. stol.

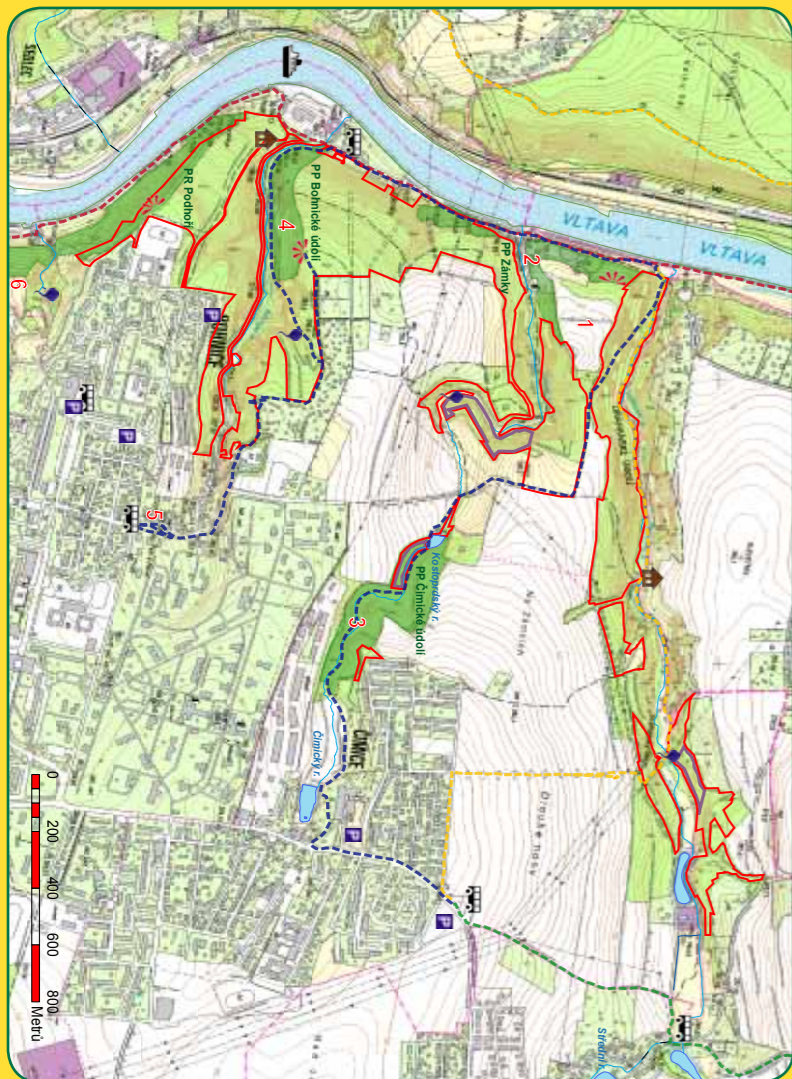
Revitalizace Čimického potoka – Čimický potok kdysi pramenil nad Čimickým rybníkem a protékal celé údolí. Vlivem urbanizace Čimic však došlo ke stržení pramenů a potok vyschnul. V roce 2006 byl opraven Čimický rybník. V rámci těchto oprav se podařilo většinu původní vody vrátit a z napuštěného rybníka začala do Čimického údolí opět proudit voda. O rok později bylo koryto potoka vyčištěno a byly zde vytvořeny tůňe pro vodní živočichy.

V ROCE 2013 VYDAL ODBOR MĚSTSKÉ ZELEŇ A ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ MAGISTRÁTU HL. M. PRAHY

Autoři: Ing. Dan Frantič, Mgr. Jana Karnecká, Ing. Jiří Rom, Ing. Jiří Karnecki

Fotografie na úvodní stránce (zleva doprava, shora dolů): kostelík sv. Petra a Pavla, pohled do Bohnického údolí, lípa srdčitá, dubový les v Bohnicích, zplanělá vinná réva

Další informace o pražské přírodě: www.praha-priroda.cz, envis.praha-mesto.cz/priroda

Podkladová mapa © ČÚZK

1. Hradiště Zámky
 2. Areál bývalé dynamitky
 3. Revitalizace Čimického potoka
 4. Bývalé vinice
 5. Historické centrum starých Bohnic s kostelíkem
 6. Archeopark Na Farkách
- Hranice lesa
 - Turistická stezka
 - Chráněné území (viz text)
 - Referenční plochy
 - Dětské hřiště
 - Altán
 - Studánka, pramen
 - Vyhlička
 - Doporučené cyklotrasy
 - Parkoviště
 - Přívaz
 - Nejbližší zastávka MHD

HISTORIE A SOUČASNOST LESA

Území tvoří tři hluboko zaříznutá údolí, jejichž tvar po tisíciletí utvářel tok Vltavy a třech menších potoků – Bohnického, Čimického a Drahaňského. Osídlení zde sahá až do doby před pěti a půl tisíci lety, kdy v mladší době kamenné vzniklo na skalnatém ostrohu nad Vltavou hradiště na Zámčích. Osídlení ovlivňovalo i utváření místní krajiny. Původní lesy byly postupně vykáceny a uvolněná plocha byla zemědělsky využívána. Úrodnější části území s hlubšími půdami jako pole, svahy, skalní výchozy a dna údolí jako pastviny. Jižní svahy Čimického údolí byly později přeměněny na sady a vinice, jejichž zbytky jsou zde ještě dodnes patrné.

Území přestalo být lidmi intenzivně využíváno na počátku 20. století. Původně stepní lokality začaly pozvolně zarůstat křovinami a náletovými dřevinami.

Koncem 20. století v souvislosti s výstavbou sídlišť došlo i ke stržení vod Čimického a Bohnického potoka, které zmizely v trubkách pod povrchem. Čimický potok se v roce 2007 podařilo navrátit na povrch, Bohnický potok na svůj návrat teprve čeká.

Dnes jsou údolí z větší části zalesněna, a to zejména díky výsadbám na začátku 20. století. Často zde však byly vysazovány nevhodné dřeviny např. trnovník akát, smrk ztepilý a borovice černá. Kromě skalních výchozů, které jsou uměle udržovány ve stavu bezlesí, jsou místy rozšířeny přirozené lesní porosty s dubem zimním a javorem klenem. Zbytky skalních stepí a vřesovišť jsou dnes součástí chráněných území a jsou udržovány tradiční pastvou.

V současné době je snahou nevhodné dřeviny nahradit dřevinami původními. Vysazují se zde zejména duby, buky, jedle a habry. V rámci lesního hospodaření se v lese provádí probírky a prořezávky. Lesy v Bohnickém, Čimickém a Drahaňském údolí jsou také jako všechny lesy v majetku hl. m. Prahy obhospodařovány podle zásad trvale udržitelného hospodaření v lesích. Hl. m. Praha je od května 2007 držitelem mezinárodního, ekologicky přísného lesnického certifikátu Forest Stewardship Council® (FSC®), který hospodaření v lesích směřuje k dosažení přírodě blízkých lesních porostů. V rámci certifikace FSC® byly též vymezeny tzv. referenční plochy, které jsou vyjmuty z intenzivního lesnického využívání.

Značka
odpovědného lesnictví

REKREACE

Drahaňské, Bohnické a Čimické údolí nepatří mezi nejnavštěvovanější pražské lokality, přesto je to místo bohaté na zajímavosti, jak přírodní, tak historické. Nachází se zde slovanské hradiště, čtyři chráněná území a prochází tudy několik turistických stezek. Území je nejlépe dostupné autobusem ze stanice metra C Kobylisy, lze také jet přívozem ze Suchdolu. V lese se pravidelně provádí údržba cest, opravy a instalace rekreačních zařízení a úklid černých skládek.

Pozůstatek kamenné terasy

Mostek přes vyschlý Bohnický potok

Statek Vraných v Bohnicích

Rybník Kostoprdák

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA ZÁMKY je tvořena horninami svrchního proterozoika, které představují nejstarší horniny na území Prahy. Cílem ochrany tohoto území je zachování významného geomorfologického seskupení, zachování teplomilných rostlinných společenstev skal a skalních stepí a uchování významné archeologické lokality hradiště Zámky. Roste zde řada vzácných druhů rostlin - např. chráněná tařice skalní nebo vzácný křivatec český. V jižní části území roste vzácné společenstvo s prvosenkou jarní a bělozápkou větvitou. Z živočichů se zde vyskytují teplomilní zástupci hmyzu, dále je možné zahlédnout např. otakárka ovocného, z obratlovců ještěrku obecnou nebo ježka západního.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA ČIMICKÉ ÚDOLÍ se rozkládá v místech, kde na povrch vystupují skalky, tvořené břidlicemi předprvohorního stáří. Území bylo osídleno už v době kamenné a postupně bylo využíváno převážně zemědělsky. Pastvou a zemědělskou činností zde vznikla chráněná společenstva skal a skalních stepí. Na skalách rostou, v teplomilných trávnicích s kostřavou waliskou a žlábkovitou, vzácné rostliny jako je např. koniklec luční český. Žije zde řada teplomilných zástupců hmyzu. V údolní nivě jsou častými hosty ropucha obecná a skokan hnědý, stejně tak v Kostoprtském rybníčku, kde lze zahlédnout i čolka obecného a užovku obojkovou.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA BOHNICKÉ ÚDOLÍ se rozkládá na svazích údolí Bohnického potoka v místech, kde na povrch vystupují skalky tvořené pevnými břidlicemi předprvohorního stáří. Na skalách a v jejich blízkém okolí roste řada vzácných rostlin jako je tařice skalní nebo koniklec luční český. Žijí zde teplomilné mandelinky a nosatci a motýli otakárek ovocný a fenyklový a modrásek rozchodníkový. Z obojživelníků a plazů se zde setkáme s mlokem skvrnitým nebo čolkem obecným, na skalách je hojná ještěrka obecná. Savci jsou zastoupeni např. lasicí kolčavou a lasicí hranostajem.

PŘÍRODNÍ REZERVACE PODHOŘÍ je tvořena převážně břidlicemi svrchního proterozoika, do kterých pronikly zásaditější vyvřeliny. Právě rozdílnost chemického složení hornin předurčuje rozmanitost rostlinných společenstev. Historie osídlení zde sahá až do doby před 6000 lety - v místě zvaném Na Farkách byly nalezeny pozůstatky pěti osad. Nejstarší pochází z mladší doby kamenné. Na místě historických osad se dnes nachází Archeopark, který byl zbudován péčí Botanické zahrady Praha. V území roste řada vzácných a chráněných druhů rostlin. Z živočichů se zde vyskytují teplomilní zástupci hmyzu. Dále je zde možné zahlédnout ještěrku zelenou. Území je bohatě osídleno řadou ptáků např. zejména kalousem ušatým nebo tuhýkem obecným.

ZASTOUPENÍ DŘEVIN

Snahou správce lesa je, aby se zastoupení dřevin co nejvíce blížilo původnímu přirozenému složení porostů v daném území. Rovněž se zohledňuje převážně mimoprodukční – rekreační – poslání pražských lesů (tj. používání pestré dřevinné skladby), včetně menšího zastoupení nepůvodních jehličnatých dřevin (např. modřín, douglaska). Současné procentuální zastoupení dřevin znázorňuje graf 1. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin zobrazuje graf 2.

Přirozené zastoupení dřevin vychází z vlastností daného stanoviště, které jsou charakterizovány zejména klimatickými poměry a půdními vlastnostmi daného území. Rozložení jednotlivých stanovišť zobrazuje graf 3.

Exponovaná stanoviště nižších poloh - stanoviště prudkých a exponovaných svahů

Živná stanoviště nižších poloh - stanoviště na úrodných půdách, svahy až plošiny

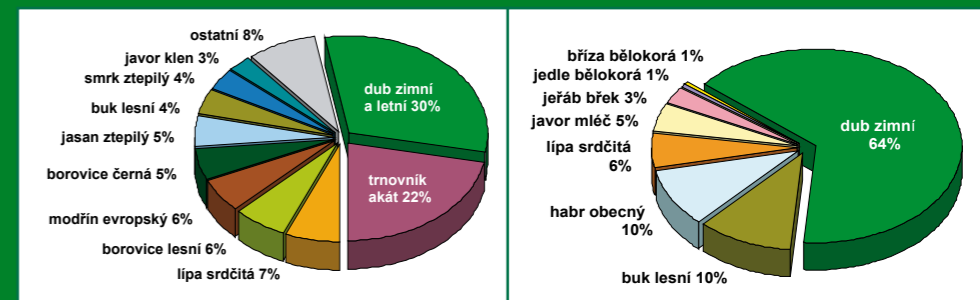
Extrémní stanoviště - mimořádně nepříznivá stanoviště tzn. rokliny, sutoviště

Kyselá stanoviště nižších poloh - normální kyselá či chudá písčité stanoviště, převážně plošiny

Na území Drahaňského a Bohnického údolí převládají exponovaná stanoviště. Tyto podmínky vyhovují zejména dubu, ale také nepůvodnímu akátu.

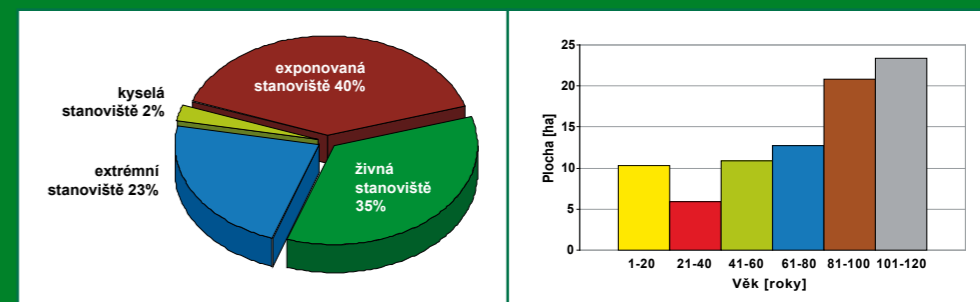
VĚKOVÁ SKLADBA POROSTŮ

Věková skladba porostů je jednou z hlavních charakteristik stavu lesa a vypovídá také mnohé o jeho historii. Graf č.4 např. ukazuje na poměrně vyrovnanou věkovou strukturu, kdy velká část porostů starších 80-ti let je tvořena zalesňováním původně nelesních strání v období 1. republiky. Rovněž je vidět snížení obnovované plochy lesa v 70. a 80. letech.

1. Procentuální stávající zastoupení dřevin

2. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin

3. Rozložení jednotlivých stanovišť

4. Věková skladba porostů